

Budapesti problémák.

(Kinek kötelessége a villamoskocsi ajtaját becsukni? — A hosszú kalaptűk esete. — Jegyellenőrzés a közúti járóműveken.)

A jog internacionális kongresszusán külön osztály fogja tárgyalni azokat a jogi problémákat, amelyek sehol a világon másutt, mint Budapesten nem fordulnak elő. Sehol másutt, csakis itt. Nálunk minden másképp van, mint másutt, pedig mi mindent másoktól veszünk. A nyugat intézményeit mi lemásoljuk, de bevonjuk a mi speciálisan magyar zamatunkkal s ez megteremti a magyar, helyesebben a budapesti problémát. A villamosvasutak intézményében mi a világ városai között a tizenhetedik sorban állunk, rang szerint pedig, ha a drágaság a mérték, az első helyen diszünk, a kényelem és a célszerűség azonban az utolsó helyre szorít. Csodálatosnak látszik, de úgy van, hogy olyan helyzetek, amilyenek a mi közlekedésünkben előfordulnak, sehol sem teremthetnek, mint-ha mindent mi találtunk volna föl.

Lássuk például a villamoskocsik perron-elzáróajtaját. A mi villamosaink elől le vannak zárva rácsajtóval s a közönség, ha le akar szállani, mert joga van leszállani a járda felől, kénytelen sajátkezűleg kinyitni az elzáróknak nem nevezhető elzáró rácsot. Tíz ember közül kilenc nem tudja kinyitni, képtelen még a kinyitásra is, nemhogy a becsukásra. Nők, gyerekek, öregek egyáltalában nem tudják sem kinyitni, sem becsukni. Mi történik tehát? A leszállásnál akad egy ügyes, aki a leszállónak segít s kinyitja az ajtót. Az utas leszáll. Most érthetetlen figyelemből a leszálló be akarja csukni a ravasz kapcsolót. Nehéz ügy, mert a kocsi három lépcsős, az ajtó magas, jóformán föl sem éri. Föláll a lépcsőre s ott kotonoz a kapcsolón. Amíg bele nem tudja akasztania horogba, a kocsi el nem indulhat s kocsivezető, az utasok, de a leszállók is türelmetlenek, végre odaugrik valaki, segít s úgy odaacsipí a leszálló, de érthetetlenül udvarias ember kezét, hogy arról koldul. De az is megtörténik, hogy a kocsivezető nem veszi észre, hogy az utas a lépcsőn állva a huncut kapcsolóval vesződik, elindul s az utas még szecrenés. ha csak a lábát töri s nem a nyakát.

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

385.85

Hely

Idő

1912

Személy

Helyszám

Szerző

Cím *Budapesti problémák [villamos ajtaja, - hosszú kalaptű, - jegyellenőrzés]*

Forrás:

Budapest

Pp.

(Hely)

1912. IX. 20.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Ha pedig nem csukja be az ajtót, a kocsivezető leszdi róla a szenteket is s a keresztvizet sem hagyja rajta ékes káromkodásával. Ki köteles tehát az ajtót betenni? A leszálló utas nem, mert sem technikailag nem ért hozzá, sem fizikai ideje nincs s a testi épség rovására ilyenre nem is kötelezhető. A felszálló utassal épen így van, mert akárhány utas esett le már a kocsiról, mikor menetközben a kapcsolóval babrált. A fennmaradó utas sem köteles becsukni, mert akárhányszor nincs is több utas az első perronon, mint az volt, aki leszállt. A kocsivezető sem kötelezhető, mert neki a kocsivezető készülékétől nem volna szabad még elnézni sem, nemhogy azt elhagyni? Világos, hogy senki sem kötelezhető, tehát az ajtó vagy állandóan kinyithatatlanul zárva, vagy állandóan nyitva kell, hogy legyen. Nyitva nem lehet, mert akadályozza a kocsin belüli és a kocsin kívüli forgalmat, tehát le kell szedni, *aminthogy sehol a világon ilyen elzáró ajtó elől a leszálló oldalon nincs.* Nálunk is azért van, hogy az utazó közönség nehezebben tudjon leszállani s a jegyosztókalauznak legyen annyi ideje, hogy azt az egy-ezredik utast, aki a jegyosztókalauztól való távolságát jegynélküli utazásra akarja felhasználni, elcsipje s ezáltal az elzárt ajtóval gátolja személyes szabadságában a többi sok kilencszázkilencvenkilencet.

A hosszú kalaptű is összefügg a villamos közlekedéssel, aminthogy nálunk minden a közúti közlekedéssel függ össze. Egyszer egy brutális kalaptű kiszurta a szomszédságában álló férfiunak az egyik szemét. A hölgy pardont kért s lelibbent a kocsiról. Erre a főkapitány rendeletet adott ki, hogy tilos a hosszú kalaptű, vagy pedig védőgomb alkalmazandó a tű végére. Igazi jogi eset, hogy van-e joga valakinek arra, hogy befolyásolja a nők kalapmegtűzésének a szerszámát és módját. De csak nálunk az, Németországban például nem. Ott egy érdekes esetből kifolyólag egy bíróság kimondta, hogy minden embernek joga van akkora térségre, amelybe ő úgy állhat bele, hogy az anatómiai illetve rendes ruházati térségén kívül köröskörül két centiméternyi tű marad. Az eset az volt, hogy egy német tizennyolc centiméter hosszú egyenes szipkából szivta nyolc centiméter hosszú szivarját s ezzel a szivarral kitégte az autóbuszon a mellette álló utas ruháját. Az eredmény kártérítés, bírság s ez a jogi megállapítás. Ott érvényt szereznének s mindenütt érvényt is szereznek az olyan rendeletnek, amely hivatva van meggátolni holmi szemkiszúrást. De nincs rá szükség, mert a nyugoti nő szegényli, ha őt szegénynek, vagy pláne «smucignak» tartják. A helyzet ugyanis a következő: Mikor a nagy kalapok divatba

jöttek, nem a karima volt a nagy, hanem a fedő középréssze. Ennek megtűzéséhez tényleg hosszú kalaptű kellett, de amely éppen olyan hosszú volt, mint a fedő átmérője. Ezek a fedők kisebbedtek, s ugyanolyan arányban növekedett a karima. Az igazi urinők azonnal kisebb kalaptűket vásároltak, vagy a régieket levágatták, mert szégyelték volna, ha látják, hogy nekik még a régi hossz méretre szabott tűjük van. Ma már külföldön uri nő csak olyan hosszú kalaptűt hord, mint amilyen nagy a kalap felső részének az átmérője. A mi hölgyeinken is azonnal meglátszik, hogy melyik az urinő, mert aki hosszabb tűt hord, az a tavalyit hordja s valószínű, hogy vagy nincs pénze újra, vagy «smuciga» husz fillért fizetni a levágatásért. *A tűvédő gomb ellenben takarékosra mutat.* Nem vágatja le a tűt, mert hátha jövőre újra kell, de respektálja a más ember testi épségét. Jogos tehát a villamoskalauz ilyen megszólítása: *Asszonyosság, vagy ténsasszony tegyen gombot a kalaptűre, mert szölok a rendőrnök, vagy nem engedem utazni.* Egy nagyságát, egy nagyságos asszonyt erre nem kell figyelmeztetni. Urileányt sem. Ezek tudják